

Aan de tijdelijke commissie Sociaal

Geachte commissieleden,

Gelijke kansen voor iedereen. Daar staan we in Rotterdam voor. Voor de jongste Rotterdammers om gezond, veilig en kansrijk op te groeien. Voor (jong)volwassenen om maximaal mee te kunnen doen in onze maatschappij via school en werk. Voor ouderen, en anderen voor wie dat niet vanzelfsprekend is, om zo lang mogelijk gezond en met plezier zelfstandig te leven.

Via het Rotterdamse stelsel van maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp streven wij ernaar maximaal bij te dragen aan deze doelstelling. De toekomstvisie van maatschappelijke ontwikkeling en jeugdhulp in Rotterdam is vastgelegd in het door de raad vastgestelde beleidsplan 'Heel de stad'. (2021-2026). Deze visie is het uitgangspunt in hoe we in Rotterdam maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp organiseren en uitvoeren. In dit plan draait het om het op tijd vinden én ondersteunen van kwetsbare ouder(s)en en (hun) kinderen in onze stad. Door het dichterbij brengen van hulp dragen wij bij aan een gezonde, veilige en kansrijke ontwikkeling van onze jeugd. Hierbij geven we extra aandacht aan:

- Opgroeien in Rotterdam: de jongste Rotterdammers kunnen gezond, veilig en kansrijk opgroeien. We willen een generatie zonder achterstanden grootbrengen.
- Kwetsbaar in Rotterdam: meer maatwerk en zorg voor daklozen en andere kwetsbare Rotterdammers die (nog) niet zelfstandig kunnen wonen en leven. Rotterdammers krijgen sneller een dak boven het hoofd zodat zij een stabiel leven kunnen opbouwen. Ook bieden we langdurige zorg en ondersteuning aan kwetsbare Rotterdammers en houden we na een ondersteuningstraject een oogje in het zeil om terugval voorkomen.
- Langer thuis in Rotterdam: over vijftien jaar is één op de vijf Rotterdammers ouder dan 65 jaar. Ook neemt het aantal 75-plussers toe. Op deze dubbele vergrijzing bereiden we ons als stad voor. We willen dat Rotterdammers in hun eigen wijk oud kunnen worden, dicht bij hun sociale contacten. Door zorg en welzijn slimmer te organiseren, gaan we versnippering van zorg en ondersteuning tegen.

De vele voornemens in Heel de Stad getuigen van een grote ambitie voor het welbevinden van de Rotterdammer. Tegelijkertijd moeten we er ons bewust van zijn dat er grenzen zijn aan de groei. Jaar op jaar stijgen de uitgaven voor de zorg, eigenlijk meer dan onze begroting aan kan. De krapte op de arbeidsmarkt is zo mogelijk nog urgenter. Hebben we nu en in de toekomst nog voldoende personeel om voor iedereen te zorgen? De onafwendbare schaarste aan mensen & middelen dwingt ons meer dan voorheen om kritisch naar ons zorgsysteem te kijken. Juist en vooral om professionele zorg te kunnen verstrekken voor de Rotterdammers die niet zonder kunnen.

In deze brief informeren wij u over de voortgang van de maatregelen die getroffen zijn om deze groepen extra aandacht te geven. De maatregelen gaan gedeeltelijk over jeugdhulp en worden aangevuld met de recente ontwikkelingen rondom jeugdhulp waardoor deze brief ook fungeert als de jaarlijkse voortgangsrapportage over jeugdhulp. Daarnaast maken veel van de maatregelen deel uit van programma's waarvoor wij zeer recent rapporteerden, of dat binnenkort gaan doen. Denk aan Ouder en Wijzer, het Plan van Aanpak Kwetsbare Rotterdammers en het Verandertraject Huiselijk Geweld. Voor deze maatregelen beperken we ons hier tot de hoofdlijnen en verwijzen middels een link naar de betreffende rapportage. In verhouding leest u in deze brief daarom meer over de maatregelen voor de jonge generatie Rotterdammers.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1,2 en 3 gaan we in op voortgang van de drie groepen die extra aandacht krijgen, de jonge generatie Rotterdammers, Rotterdammers in een kwetsbare positie en oudere Rotterdammers die langer thuis wonen. De getroffen maatregelen richten zich op de organiseerbaarheid van kwalitatief goede hulp en ondersteuning en op het voorkomen, verplaatsen en/of vervangen van (duurdere) hulp en ondersteuning. Hierbij ligt het accent op preventie. Tot slot gaan we in hoofdstuk 4 in op de manier waarop we reflecteren en leren om de kwaliteit van hulp te verbeteren.

Hoofdstuk 1 Jonge generatie Rotterdammers

Terugblik

De afgelopen collegeperiode stond in het teken van de uitdaging om met financiële tekorten de ondersteuning aan jeugdigen te verbeteren, zodat de Rotterdamse jeugd meer kansrijk, veilig en gezond opgroeit. Er is veel geïnvesteerd in het voorkomen en versterken. Zoals

- het oprichten van een jaarlijks subsidiekader preventie;
- ontwikkeling van de wijkprogrammering samen met welzijnsaanbieders;
- uitbreiding van de praktijk ondersteuner huisarts Jeugd en Gezin (POH J&G) in samenwerking met Rotterdamse huisartsen;
- samenwerking via PACT Jonge Kind met de kinderopvang en
- versterking van de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp.

Tegelijkertijd zagen we, mede vanwege Corona, de druk op de specialistische Jeugdhulp oplopen de afgelopen vier jaar, terwijl extra financiële middelen vanuit het Rijk achterbleven. Samen met de jeugdhulpaanbieders is binnen de beperkte middelen geïnvesteerd in betere jeugdhulp. Pilots zijn ingezet op nazorg na detentie, versterken van pleegzorg, afbouw van gesloten jeugdhulp, meer intensieve jeugdhulp thuis ter voorkoming van uithuisplaatsing, de forensische tafel, samenwerking tussen jeugdhulpaanbieders en de POH J&G/ huisartsen en samenwerking tussen specialistische

jeugdhulpaanbieders en het wijkteam. Deze vernieuwende pilots krijgen een plek in de nieuwe inkoop Jeugdhulp, zodat meer Rotterdamse kinderen nabij en passend geholpen kunnen worden. De focus blijft ook op het voorkomen en versterken, zodat jeugdigen niet in jeugdhulp belanden, via o.a. de nieuwe inkoop welzijn en het subsidiekader preventie.

Wijkprogrammering

We organiseren een passend preventief aanbod per gebied. Dat doen we onder andere met behulp van de methodiek Wijkprogrammering. In 2021 zijn we gestart met de doorontwikkeling van WijkFocus¹, het dashboard van de Wijkprogrammering. Er wordt hiermee aangesloten op het Factorenmodel 0-100 en op de aanpak in het volwassen domein. Ook is gestart met de uitbreiding van de methodiek Wijkprogrammering naar 43 wijken. De inzet van effectieve interventies is een belangrijk onderdeel van de Wijkprogrammering. We streven ernaar dat uit te breiden met effectieve interventies in het volwassen domein.

Subsidiekader Jeugdpreventie Voorkomen en Versterken

Met de subsidies die via 'Voorkomen en versterken' beschikbaar worden gesteld, zetten we in op preventie. We investeren in een generatie zonder achterstanden en stellen een breed palet aan preventieve interventies beschikbaar in de wijken, op basis van het Factorenmodel en de Wijkprogrammering. Het subsidiekader jeugdpreventie kent de volgende subsidiethema's:

- versterken van de sociaal-emotionele vaardigheden van jeugdigen;
- voorkomen en terugdringen van psychosociale problematiek bij jeugdigen;
- voorkomen van problemen bij jeugdigen met ouders met psychische problemen, een verslaving of een verstandelijke beperking;
- versterken van opvoedvaardigheden van ouders;
- voorkomen en terugdringen van middelengebruik en verslaving bij alle jeugdigen met extra aandacht voor risicogroepen;

Deze vormen van preventie zijn van groot belang in deze coronatijd gebleken, omdat zo beginnende psychosociale problematiek en middelengebruik wordt voorkomen en teruggedrongen. Ook voor jongeren met mentale problemen is aanbod beschikbaar, naast de schoolmaatschappelijk werkers en jongerencoaches in het middelbaar en beroepsonderwijs. Dit aanbod is bedoeld voor o.a. omgaan met stress, eenzaamheid of depressieve gevoelens. In 2021 is de verbinding met de wijkprogrammering verbeterd en zijn er verbeteringen doorgevoerd in het aanvraag en beoordelingsproces, waardoor het subsidiekader beter aansluit bij de wijkgerichte aanpak en brengen we zowel voor internen als externen, eenduidigheid, en transparantie aan in de subsidieverstreking voor jeugdpreventie door de gemeente Rotterdam.

Ondersteuningsstructuur onderwijs

Met de schoolbesturen zorgen we ervoor dat de ondersteuningsstructuur op scholen eerdere en lichtere vormen van ondersteuning mogelijk maakt en de (preventieve) jeugdhulp daar beter op aansluit. Hierbij wordt extra aandacht gegeven aan nieuwkomers die ondersteuning nodig hebben. Er is hier vanuit NPO (Nationaal Programma Onderwijs) fors op ingezet.

Dankzij de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) konden we een start maken met het versterken van de zogenaamde schoolzorgstructuur op scholen met een (zeer) hoge weging (hoge complexiteit). Op deze scholen, maken we met schoolbesturen en samenwerkingsverbanden afspraken over:

¹ [Wijkprogrammering Rotterdam | Rotterdam.nl](https://www.rotterdam.nl/wijkprogrammering)

- de rol- en taakverdeling van de verschillende functionarissen binnen het schoolzorgteam (zoals de intern begeleider, medewerker samenwerkingsverband passend onderwijs, schoolmaatschappelijk werker en de relatie met het wijkteam);
- de investering van scholen in extra schoolmaatschappelijk werk en
- over de inzet van een wijkteammedewerker op school (in het schoolzorgteam)

In 2021 zijn de afspraken op hoofdlijnen in een raamovereenkomst met schoolbesturen vastgelegd en de voorbereidingen getroffen. In 2022 gaan we verder met de uitvoering, ook in verbinding met de extra inzet op sociaal emotioneel leren. Dit kunt u verder lezen in de Voortgangsrapportage Rotterdams Onderwijsbeleid².

Vernieuwing van het jeugdwerk

In 2021 is hard gewerkt om het welzijnswerk beter toe te rusten op de preventieve taak. De manier waarop we hieraan invulling geven is neergelegd in de visie op het jeugdwerk³. In 2022 wordt de visie uitgevoerd, wanneer de welzijnsopdrachten zullen starten.

Rotterdam. Sterker door.

Vanuit de herstelaanpak "Rotterdam. Sterker door." is in 2021 veel aandacht besteed aan het voorkomen van extra toestroom bij de jeugdhulp. Bijvoorbeeld met de inzet van Join Us (voorkomen van eenzaamheid). U bent hierover geïnformeerd in de collegebrief over het resultaat van de brede herstelaanpak Rotterdam: Sterker door Jongeren⁴.

Lokale ontwikkelingen jeugdhulp

Binnen het Rotterdamse netwerk van hulp- en ondersteuningsmogelijkheden, streeft de lokale jeugdhulp naar hulp dicht bij de Rotterdamse gezinnen thuis en op school, om het kind of het gezin vroegtijdig en laagdrempelig te ondersteunen en duurdere regionale of zelfs landelijke specialistische jeugdhulp te voorkomen. De lokale jeugdhulp is hiermee een belangrijke schakel binnen dit netwerk. Kinderen en gezinnen worden naar de lokale jeugdhulp doorverwezen vanwege gesignaleerde jeugdhulpvragen bij ondersteuning vanuit bijvoorbeeld wijkteams, welzijnspartners, onderwijs of huisarts/Praktijkondersteuner Jeugd en Gezin (POH J&G). Lokale jeugdhulp kan ook worden ingezet als vervolg na specialistischere regionale of landelijke jeugdhulp. Het huidige stelsel van de jeugdhulp is samengevat in onderstaande infographic⁵. De grijze vlakken geven de verdeling aan tussen Lokaal (Links), Regionaal (midden) en Landelijk (rechts). De groene vierkanten zijn de diverse opdrachten die zijn ingekocht.

² [RappOnderwijsbeleid2020-LR.pdf \(onderwijs010.nl\)](#)

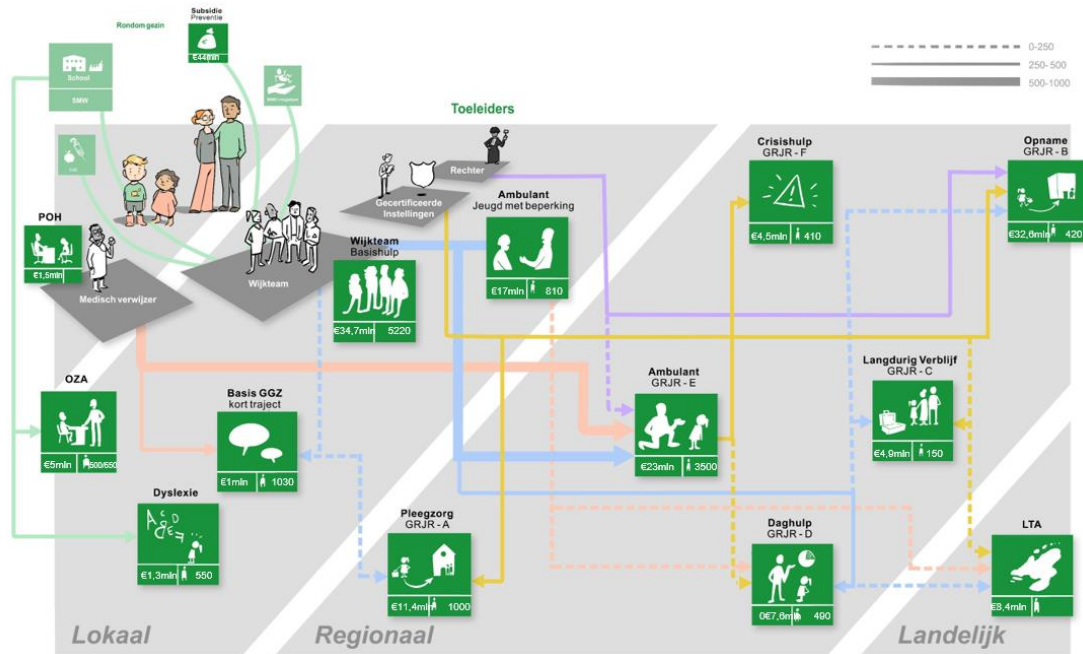
³ [Document RotterdamRaad - 21bb9427 Bijlage behorende bij 21bb9425 over Visie Jeugdwerk \(Bijlage\) - iBabs RIS](#)

⁴ [Document RotterdamRaad - 22bb719 - iBabs RIS](#)

⁵ Tevens toegevoegd als bijlage. De gebruikte cijfers ter indicatie zijn afgerond en nog niet vastgesteld. Mogelijk nagekomen declaraties zijn niet opgenomen.

Jeugdhulp Rotterdam

Lokale inkoop jeugdhulp

Eind 2022 lopen de huidige contracten van de lokale jeugdhulp af. Begin maart jl. zijn de nieuwe aanbestedingen gepubliceerd. De nieuwe inkoop biedt kansen om vernieuwingen en verbeteringen door te voeren in het Rotterdamse Jeugdhulpstelsel. Met de nieuwe inkoopopdrachten voor lokale Jeugdhulp wil de gemeente passend aanbod dicht bij de Rotterdamse gezinnen in de wijk, thuis en op school organiseren. De gepubliceerde nieuwe inkoopopdrachten zijn een nadere uitwerking van de inkoopstrategie die in juli 2021 is vastgesteld. Per 1 januari 2023 gaan de nieuwe contracten in.

Praktijk ondersteuner huisarts Jeugd en Gezin (POH J&G)

De POH J&G gaat in de praktijk van de huisarts aan de slag met kinderen en gezinnen waar zorgen over zijn. Voor betrokkenen is dit laagdrempelig en binnen de eigen wijk. Met name kwetsbare gezinnen waar bijvoorbeeld sprake is van LVB-, psychiatrische en/of verslavingsproblematiek worden hierdoor makkelijk bereikt en geholpen. De POH J&G werkt onder regie van de huisarts en kan de jeugdige/ gezin kortdurend begeleiden. Waar mogelijk volgt doorverwijzing naar het wijkteam, het CJG, basis GGZ, andere wijknetwerkpartijen en lokale voorzieningen waardoor tijdige en passende hulp geleverd kan worden. Waar nodig volgt doorverwijzing naar de gespecialiseerde jeugdhulp (J-GGZ). De inzet van de POH J&G is eveneens een maatregel die we inzetten om de druk op het achterliggende zorgaanbod te verlichten. Hiermee lopen we vooruit op de verwachte maatregel POH in het kader van de landelijke hervormingsagenda. In 2021 rapporteren betrokken huisartsen en POH J&G een toename in de vraag naar hulp, met name GGZ-hulp. We zien daarin ook de effecten en gevolgen van de Corona pandemie op de jeugd. Waar mogelijk is voorzien in uitbreiding van uren. In 2021 zijn meer huisartsenpraktijken gaan deelnemen. De oorspronkelijke prognose over 2021 (35 deelnemende praktijken) is ruimschoots behaald. Eind 2021 zijn 48 huisartsenlocaties aangesloten, zijn er 26 POH J&G aan het werk en bereiken we daarmee ongeveer 45% van de Rotterdamse jongeren

(18-) die bij een huisarts staan ingeschreven. Voor de inhoudelijke ontwikkeling van deze functie is in 2021 een intensief opleidingsprogramma gestart. Ter ondersteuning van huisartsen en POH J&G is in 2020 gestart met een project om snel psychiatrische consultatie mogelijk te maken. Tot slot is begin 2021 een eerste evaluatie van de POH J&G inzet gepubliceerd⁶, is het effectonderzoek verder opgezet en loopt er een onderzoek naar de ervaringen van cliënten.

Onderwijsarrangementen (OZA)

In het schooljaar 2020-2021 zijn 267 individuele OZA's afgegeven. Daarnaast zijn enkele honderden leerlingen bereikt met een groepsgerichte aanpak en/of het versterken van de vaardigheden van de leerkracht. De eerste maanden van schooljaar 2021-2022 laten een vergelijkbaar beeld zien. In het mbo-1 maken jaarlijks ca. 70 studenten gebruik van een OZA.

De werkwijze van de OZA-aanbieders is aangepast aan de omstandigheden, waarin jeugdigen vaak thuis het onderwijs moesten volgen. Door online ondersteuning te bieden, werden achterstanden tot een minimum beperkt. Er is ook een start gemaakt met een ambulant aanbod van dagprogramma's op scholen voor leerlingen met een zeer zware zorgvraag. Dit lijkt in een behoefte te voorzien.

In 2020 is besloten de jeugdhulp op school te blijven aanbieden als de inkoop voor de onderwijszorgarrangementen afloopt. Voor alle vormen van jeugdhulp geldt dat we verschil willen maken door te werken aan het versterken van beschermende factoren en voorkomen of oplossen van risicofactoren. We zetten het kind centraal en bieden daarom de ondersteuning in de leefwereld van het kind: thuis, op school, in de vrije tijd. De beweging die daarbij gewenst is, is om eerder te signaleren en ondersteuning te bieden. Vanuit het principe van integraal werken is ervoor gekozen jeugdhulp op school niet langer apart in te kopen, maar te betrekken bij de inkoop Jeugdhulp in diverse inkoopsporen. De doelen daarbij zijn het versterken van het kind en zijn omgeving, waardoor de zelfredzaamheid groter wordt en het voorkomen van schooluitval. Hoe het aanbod eruitziet verschilt per schooltype. In het regulier onderwijs ligt de nadruk op preventie, waarvoor aanbod beschikbaar is via schoolmaatschappelijk werk, het preventiekader jeugd en op enkele scholen de inzet van wijkteams. Individueel maatwerk is mogelijk indien noodzakelijk, waarmee de samenhang geborgd is met de beweging naar inclusief onderwijs. In het gespecialiseerd onderwijs sluit de ondersteuning aan op het ontwikkelingsperspectiefplan dat de school maakt, en daarmee op de onderwijsondersteuning. Tenslotte zijn er dagprogramma's, waarin onderwijs en zorg buiten de school gecombineerd worden aangeboden. Dit is beschikbaar voor alle jeugdigen die, tijdelijk, meer zorg nodig hebben dan geboden kan worden in de context van een school.

Basis GGZ/ Dyslexie

Om de druk op de specialistische jeugd GGZ te verlagen en om de wachttijden aan te pakken zijn extra middelen vanuit VWS ingezet om lokaal extra basis jeugd GGZ in te kopen. Door een tijdige inzet van de basis jeugd GGZ en door tijdige afschaling naar de basis jeugd GGZ wordt de instroom in de specialistische jeugd GGZ verminderd en kan de doorstroom vanuit de specialistische jeugd GGZ en de landelijk georganiseerde jeugdhulp (LTA) worden vergroot. Kinderen ontvangen hierdoor sneller passende jeugdhulp. Bij de nieuwe inkoopronde willen we meer kleinere aanbieders contracteren, waardoor we het

⁶ [Document RotterdamRaad - 21bb4275 Bijlage 3 behorende bij 21bb4272 over Rapport Gemeente Rotterdam Tussenrapportage evaluatie inzet POH J&G in de Rotterdamse huisartsenpraktijken - iBabs RIS](#)

wijkgerichte netwerk versterken. Deze aanbieders zitten dicht bij het wijkteam, werken samen met huisarts en POH Jeugd & Gezin en kunnen investeren in de relatie met de scholen in de buurt. Bij de contracten rondom Dyslexie zorg zal ook voor de nieuwe periode het Passend Primair Onderwijs (PPO) haar rol als Poortwachter blijven uitvoeren.

Jeugd met beperking (JMB)

In 2021 is hard gewerkt aan het beheersen van de stijgende kosten binnen dit perceel. Wat geresulteerd heeft in beter passende arrangementen, verbeterde samenwerking zorgaanbieders-wijkteams en vergroten van kennis bij zowel wijkteams als zorgaanbieders. Ondanks deze inzet blijft er sprake een groeiende vraag en daarmee helaas ook wachtlijsten. Door de extra middelen vanuit VWS werd het mogelijk om middels een nieuwe aanbesteding extra capaciteit in te kopen. Met het extra budget wordt tot eind 2022 de wachtlijst van circa 150 jeugdigen aangepakt en nieuwe wachtlijsten voorkomen. Sinds de gunning zijn circa 60 jeugdigen gestart en is de prognose dat ook de overige wachtende jeugdigen binnen afzienbare tijd kunnen starten.

Sinds 2020 subsidieert de gemeente een Informatie- en Advieslijn Wmo-Wlz-Zvw-Jeugdwet (I&A-Lijn). Hier kunnen ouders, jeugdigen en professionals terecht met vragen of informatie over deze grensgebieden. Deze lijn wordt goed gevonden en benut. Per 2021 is dit een cofinanciering met zorgkantoor Zilveren Kruis, welke in 2022 gecontinueerd wordt. Daarnaast kunnen Rotterdamse burgers door extra financiering vanuit zorgkantoor Zilveren Kruis per 2022 ook bij de I&A-Lijn terecht voor ondersteuning bij een WLZ-aanvraag.

Persoonsgebonden budget (Pgb)

De kwaliteit van jeugdhulp en de veiligheid van jeugdigen die deze hulp ontvangen staat voorop. Dit betekent dat een deskundig medewerker bij een aanvraag onderzoekt welke jeugdhulp nodig is, welke hulp door ouders en sociaal netwerk als zijnde gebruikelijke hulp geleverd kan worden en welke hulp in aanmerking komt voor een individuele voorziening. De meeste individuele voorzieningen zijn ook beschikbaar in Pgb. Het Pgb is een gelijkwaardig alternatief voor Zorg in natura (Zin).

Met een Pgb neemt een budgethouder zelf de regie in handen over zijn ondersteuning. Het is daarom belangrijk dat de budgethouder, of in voorkomende gevallen diens vertegenwoordiger, voldoende kennis en vaardigheden heeft om het Pgb te beheren en zijn belangen te behartigen. Voor budgethouders die niet Pgb-vaardig zijn, zijn er alternatieven zoals bijvoorbeeld een vertegenwoordiger uit het netwerk.

In 2021 is de instroom jeugdigen in Pgb toegenomen van naar 476 naar 500. Het is mogelijk dat wachttijden bij Zin-partijen leidt tot hogere inzet van niet gecontracteerde aanbieders, gefinancierd via Pgb. Wij richten ons daarom op het oplossen van de wachttijden, met daarvoor extra beschikbaar gestelde middelen. In 2021 en 2022 wordt lokaal en regionaal extra hulp ingekocht. In onze nieuwe inkoop vanaf 2023 willen we voor iedereen de juiste hulp beschikbaar krijgen, met oog voor keuzevrijheid, ruime variatie en diversiteit.

Wijkteams

Er zijn 43 wijkteams actief, die hulp bieden of verwijzen naar passende hulp. In de wijkteams zijn de wachtlijsten in de specialistische Jeugdhulp merkbaar, er wordt vaker een beroep op de wijkteams gedaan en werkvoorraden lopen op. Sinds vorig jaar is een Aanpakteam aan de slag met extra menskracht dat per rayon werkvoorraden overneemt op het gebied van jeugd. In navolging van dit 'aanpakteam' wordt momenteel nog eens ruim 20 fte gedurende één jaar geworven zodat er voldoende medewerkers zijn om het extra werk af te handelen.

Vanaf dit jaar is gestart met de gefaseerde implementatie van de Intensieve Hulp (voorheen Intensieve Vrijwillige Hulp met Verzoek tot Onderzoek (IVH met VTO)). Deze intensieve vorm van casusregie en hulpverlening is gestart naar aanleiding van het besluit dat de wethouders van de regiogemeenten hebben genomen in november 2020. Een belangrijke motivatie voor het lokaal beleggen is dat het gaat om vrijwillige hulpverlening en dat dit ingezet kan worden om zwaardere hulp te voorkomen (beweging naar voren). De wijkteams worden uitgebreid met extra medewerkers om deze vaak complexe gezinnen te begeleiden. De gecertificeerde instellingen (GI's) zullen de wijkteams in 2022 ondersteunen bij het uitvoeren van deze intensieve hulp en bieden consult en advies (C&A). Er worden aangepaste samenwerkingsafspraken tussen wijkteams en GI's opgesteld. In 2022 wordt ook gewerkt aan de verdere uitwerking van het landelijke toekomstscenario Kind - en Gezinsbescherming. Dit gebeurt o.a. in de vorm van een regionale proeftuin.

Verder worden de wijkteams ook uitgebreid ten behoeve van de Schoolzorgteams. Dit is een aanpak om het onderwijs te verstevigen via inzet van extra hulpverlening op school en om zo de "corona-achterstanden" bij leerlingen, onder andere in het primair onderwijs (PO) aan te pakken. Een andere intensivering betreft het integreren van de werkwijze van Moeders van Rotterdam in de wijkteams. Moeders van Rotterdam is onderdeel van het actieprogramma 'Stevige Start', wat zich richt op kinderen tussen de -9 maanden tot 4 jaar uit gezinnen met complexe problematiek. In februari jl. heeft u een voortgang van dit actieprogramma ontvangen (Voortgangsrapportage Stevige Start 2021, 22bb568).

Bij al deze extra opgaven voor de wijkteams komt recent de vraag naar SKJ-geregistreerde professionals die moeten helpen bij de screening van minderjarige Oekraïense vluchtelingen.

Met de huidige arbeidsmarkt is het een serieuze uitdaging om op korte termijn voldoende geschikt personeel te werven. Dit blijkt een moeizaam proces waarbij we intensief samen werken met de moederorganisaties om te kijken naar alternatieven en mogelijkheden om voldoende medewerkers te vinden.

Voor de doelgroep bankslapers (mensen die gebruik maken van een briefadres) is gewerkt met een aanpak volgens de zgn. resourcemethodiek waarbij op gestructureerde wijze het netwerk van de bankslaper in kaart wordt gebracht en wordt versterkt. Vorig jaar is in de wijkteams Spangen en Hillesluis gestart met de PRIO-aanpak, inmiddels is deze stadsbreed uitgerold zodat medewerkers in het sociaal domein daar waar nodig ondersteuning kunnen krijgen om een doorbraak te kunnen doen in vastgelopen casuïstiek.

Extra VWS middelen

Het kabinet heeft op 22 april 2021 landelijk € 613 miljoen extra beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de herstelaanpak Corona en het oplossen van de tekorten in de jeugdzorg. In 2021 is € 29 miljoen aan extra middelen ontvangen voor Rotterdam. Van deze extra middelen valt € 5,4 miljoen onder de zogenaamde SPUK-uitkeringen. Voor 2022 ontvangen we ruim € 62 miljoen extra van het Rijk voor de jeugdhulp. We zetten met dit bedrag in op intensiveringen, maar moeten ook een aanzienlijk deel gebruiken voor de reguliere Rotterdamse begroting. Gezien de onttrekkingen aan de reserve de afgelopen jaren is het belangrijk om deze in 2022 aan te vullen tot het niveau van eind 2020. Dit om tegenvallers van 2023 op te kunnen vangen. De projecten die we zijn gestart met de extra middelen en eerder genoemd in deze brief sluiten aan bij de koers die is ingezet met 'Heel de Stad'. Daarnaast kiezen we ervoor om in te zetten op voorkomen, vervangen en verplaatsen. Met de uitbreiding van jeugdhulp op scholen in onderwijszorgarrangementen en extra inzet op het preventiekader jeugd.

Regionale ontwikkelingen jeugdhulp

Gemeenschappelijke regeling jeugdhulp Rijnmond (GRJR)

In 2021 is de regiovisie "Nabij en passend" vastgesteld door de gemeenteraad, waarbij de gemeenteraad middels een brief verschillende punten heeft meegegeven⁷.

Eén van de punten uit deze visie is dat een uithuisplaatsing altijd voorkomen dient te worden. Indien ambulante inspanningen niet het gewenste resultaat hebben, een pleegzorgplaatsing de 'second best' optie is. Mocht dit door omstandigheden echt niet mogelijk zijn, dan pas is een plaatsing in een residentiele instelling (kleinschalig als dit mogelijk is) een optie.

De afgelopen jaren is er dan ook veel geïnvesteerd in zowel pleegzorg als de langdurige verblijfsplekken (gezinshuizen, kamertraining en begeleid wonen). In pleegzorg zijn innovatieprojecten met extra zorg uitgevoerd, waardoor kinderen langer in pleegzorg kunnen blijven. Daarnaast zijn de zelfstandigheidstrainingen (kamertraining) in de regio uitgebreid en is er een nieuw perceel (C4 – Kleinschalig wonen) toegevoegd. Een kleinschalige woonvoorziening waar jongeren langere tijd kunnen verblijven.

Ook is er binnen de GRJR het afgelopen jaar gewerkt aan de verbetering van de datakwaliteit en het wegwerken van wachtlijsten. Er is inmiddels een dashboard beschikbaar waar we ontwikkelingen binnen Rotterdam kunnen volgen. We werken nog aan de verbetering van het dashboard. De effecten van de wachtlijstaanpak zijn zo bemoedigend dat de Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) het verscherpte toezicht heeft stopgezet. De wachtlijst nadert de Treeknorm van 3 maanden. Ook heeft de IGJ geconstateerd dat de regio Rijnmond een goede aanpak heeft gekozen om op termijn wachttijden op te lossen en jeugdhulp voor jeugdigen met een maatregel op tijd in te zetten. De norm voor jeugdigen met een maatregel is dat zij 3 maanden nadat een maatregel is opgelegd passende jeugdhulp ontvangen. Nog niet voor alle jeugdigen met een maatregel is het nu zo dat op tijd passende jeugdhulp beschikbaar is. Wel is het zo dat deze jeugdigen vrijwel allemaal, in afwachting van passende jeugdhulp, andere hulp ontvangen. De groep kinderen met een maatregel wordt, nadat het IGJ-toezicht in beëindigd, onderdeel van de reguliere aanpak wachttijden. Deze aanpak wordt nog volop doorgezet en ziet toe op strakke sturing op het clientproces (zowel op tijdige start hulp alsmede op door- en uitstroom), het realiseren van extra residentiele plekken en op verstevigen van de aansluiting op lokaal hulpaanbod. Via de rapportages van de gecertificeerde instelling (GI) wordt gevolgd hoe de wachttijd bij kinderen met een maatregel zich ontwikkelt.

Het interbestuurlijk traject met het Rijk loopt nog door tot (minimaal) juni 2022, maar hierbij zijn de afspraken aangepast aan de resultaten van de regionale wachtlijstaanpak. Doel is om te zorgen dat eind 2022 de gemiddelde wachttijden binnen de Treeknorm vallen.

In december 2021 heeft het Algemeen Bestuur van de GRJR besloten behalve voor de ambulante specialistische hulp (perceel E) ook extra aandacht aan de opdrachten B (opname) en C (langdurig verblijf) te geven. Om op korte termijn de oplopende wachttijden te verminderen komen er in het eerste kwartaal van 2022 ongeveer 25 extra bedden bij. Dit biedt ons de kans om de kleinschalige woonvoorzieningen te ontwikkelen, die we op de langere termijn inzetten om het aantal bedden in Rijnmond terug te brengen naar maximaal 100.

⁷ [Document RotterdamRaad - 21bb276 Bijlage behorende bij 21bb275 - brief van wethouder Bokhove aan wethouder Struijk met reactie op regiovisie \(Bijlage\) - iBabs RIS](#)

In 2021 heeft de GRJR de nieuwe inkoop specialistische jeugdhulp per 2023 voorbereid. Momenteel zitten wij in de dialoofase. Dat betekent dat met de geselecteerde partijen in partnerschap gesproken wordt over welke jeugdhulp zij vanaf 2023 kunnen leveren en tegen welke voorwaarden. Hiervoor zijn zes ontwikkelopgaven gedefinieerd, die te maken hebben met: nabije en passende hulp, aansluiting regionale netwerk op lokale netwerk, opgroeien binnen (pleeg)gezin, minimale inzet van bedden, kosteneffectiviteit en tijdige zorgtoewijzing. Deze ontwikkelopgaven komen voort uit de regiovisie "Nabij en Passend" en sluiten aan bij onze lokale inkoopstrategie. Doordat er vanuit de GRJR-middelen voor specialistische, ambulante (dag)hulp overgeheveld worden, is er meer ruimte om dicht bij de Rotterdamse gezinnen in de wijk, thuis en op school jeugdhulp te organiseren. Daarnaast wordt de vlaktaks⁸ afgeschaft, waardoor Rotterdam in het sturen op de kosten van jeugdhulp minder afhankelijk wordt van de GRJR. Het streven is om voor de zomer van 2022 de nieuwe regionale contracten te gunnen.⁹ In de daaropvolgende implementatiefase zullen de wijkteams in Rotterdam nauw betrokken worden bij het realiseren van de ontwikkelopgaven en bij de monitoring van alle resultaten.

Landelijke ontwikkelingen jeugdhulp

Specifieke uitkering (SPUK)

Vanuit het Rijk zijn voor de komende jaren een 4-tal zogenaamde SPUK-uitkeringen aan Rotterdam als coördinerend gemeente uitgekeerd, waarbij het Rijk bepaalt aan welk type intensiveringen de gemeente het geld dient te besteden. Dit zijn:

1. Bovenregionale Expertisenetwerk Zuidwest

In het expertisenetwerk worden in drie functies geborgd; consultatie en advies, organiseren hulp en bundelen van kennis en expertise. Het doel is om hiermee betere hulp te krijgen voor kinderen en gezinnen waarbij sprake is van meervoudige, complexe problematiek. Deze SPUK wordt jaarlijks toegekend en zal vanaf 2023 structureel zijn.

2. Acute Jeugd GGZ

Deze middelen hebben tot doel om ambulante of klinische crisiscapaciteit in de acute jeugd-ggz tijdelijk uit te breiden én de druk op de acute jeugd-ggz te verlichten, bijvoorbeeld door te voorkomen dat tijdens de wachttijd klachten verergeren en escaleren. Dit is een eenmalige uitkering voor 2021 en 2022. Als coördinerend gemeente Rotterdam is deze uitkering middels subsidie rechtstreeks uitgekeerd aan 6 aanbieders.

3. Afbouw gesloten jeugdhulp

De gesloten jeugdzorg is volop in beweging. In ons landsdeel Zuidwest leveren betrokkenen flinke inspanning om deze transformatieopgave in de volle breedte en op een verantwoorde manier in te vullen. Eind 2020 heeft dit geresulteerd in het gezamenlijk Ambitiedocument en de Werkagenda. En eind juni 2021, is met de oplevering van ons gezamenlijk "Bovenregionaal plan Zuidwest" over het vastgoed een volgende stap gezet in deze transformatie. De vastgoedtransitie, de om- af- en verbouw van de accommodaties gesloten jeugdzorg naar kleinschalige voorzieningen, is één van de onderdelen van de transformatie. Dit is een eenmalige uitkering t/m 2024. In ons landsdeel gaat het om 2 aanbieders (IHub en Schakenbosch)

4. Afbouw open driemilieuvoorziening

Eind 2021 heeft Rotterdam deze uitkering als coördinerend gemeente ontvangen. Waar bij de gesloten jeugdhulp al sprake was van een gezamenlijk ambitiedocument, vinden gesprekken op dit moment plaats zodat een bovenregionaal plan kan worden opgesteld.

⁸ De vlaktaks is een regionale verrekening systematiek. De afschaffing is gunstig, omdat Rotterdam nu zelf kan bepalen hoe we sturen op instroom, doorstroom en uitstroom in de jeugdhulp. Iedere gemeente rekent per jaar zijn eigen zorggebruik af.

⁹ De gemeenten Maassluis, Vlaardingen en Schiedam hebben een eigen inkoopronde en houden zich daarbij aan een zelfgekozen planning. In DB en AB van de GR JR wordt bestuurlijk afgestemd hoe we samen leren.

Deze dient uiterlijk 23 december 2022 te zijn opgesteld. In ons landsdeel gaat het om 2 aanbieders.

De Hervormingsagenda jeugd

In mei 2021 heeft een arbitragecommissie uitspraak gedaan in een door de VNG en het Rijk verzochte arbitrage. De arbitragecommissie heeft bevestigd dat gemeenten meer geld aan jeugdzorg uitgeven dan dat zij ontvangen. Gemeenten dienen hiervoor gecompenseerd te worden. Uitgangspunt daarbij is een tekort van 1,8 miljard in 2019. Tevens heeft de arbitragecommissie gemeenten en Rijk opdracht gegeven om tot een gezamenlijke hervormingsagenda jeugd te komen. Deze agenda moet toezien op kwalitatieve verbeteringen in het stelsel en op financiële houdbaarheid van het stelsel. De arbitragecommissie heeft daartoe een financiële meerjarenreeks vastgesteld die in 6 jaar resulteert in een bezuiniging van €1 miljard t.o.v. de extra €1,8 miljard. Daarbij is ook, vooruitlopend op de definitieve Hervormingsagenda, een set van negen maatregelen benoemd die vanaf 2022 al moet leiden tot kostenreducties. Onder deze maatregelen hoort o.a.

- de brede implementatie van de POH-Jeugd GGZ,
- het beperken van de reikwijdte van de jeugdwet,
- bestaanszekerheid,
- het breed implementeren van de doorbraakaanpak van het Instituut Publieke Waarden (in Rotterdam de PRIO-aanpak),
- het standaardiseren van een aantal zaken op gebied van inkoop en
- administratie en het afbouwen van residentiele hulp.

De arbitragecommissie heeft ook opgedragen om de maatschappelijke en financiële effecten van de maatregelen goed te monitoren. Naar aanleiding van de uitspraak van de arbitragecommissie, zijn negen landelijke werkgroepen met deelname vanuit Rijk, gemeenten, professionals, instellingen en cliënten (de 5-hoek) aan de slag gegaan met het opstellen van adviezen over diverse thema's als ingrediënten voor de toekomstige Hervormingsagenda. Thema's als reikwijdte en preventie, toegang, regionalisering, kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp, leren en verbeteren, data en monitoring en meerjarige financiële en bestuurlijke afspraken. In december 2021 hebben de werkgroepen hun adviezen opgeleverd. Ongeveer gelijktijdig heeft het nieuwe kabinet aangekondigd een extra bezuiniging van €500 miljoen door te voeren op de jeugdzorg per 2025. In januari 2022 heeft de Algemene Ledenvergadering van de VNG met algemene stemmen besloten het proces van de Hervormingsagenda stil te leggen. Gemeenten zijn nu in afwachting van beweging vanuit het kabinet. De gemeente Rotterdam is in regionaal verband actief om de maatregelen die per 2022 al moeten leiden tot een bezuiniging goed in beeld te krijgen zodat de daadwerkelijke effecten gemonitord kunnen worden en afgezet kunnen worden t.o.v. de landelijke aannames.

Jeugd in de strafketen

De meeste jongeren in Rotterdam groeien op zonder strafbare feiten te plegen, maar helaas is dit niet voor alle jongeren het geval. Rotterdam wil een afname van de jeugdcriminaliteit en zet zich hiervoor in via 3 lijnen; preventie, snel ontsluiten van hulp, zorg en ondersteuning en nazorg detentie ter voorkoming van recidive.

1. Preventie

De toename en het gewelddadiger worden van de jeugdcriminaliteit willen we tegengaan door meer inzet op preventie. Afgelopen jaar hebben we middels een leerwerkplaats onderzocht hoe we gericht en preventiever kunnen inzetten op de doelgroep. Met beschikbare kennis uit de wetenschap over persoonlijke factoren, gezinsfactoren, peerfactoren, school gerelateerde factoren en omgevingsfactoren die samenhangen met

jeugddelinquentie en de opgehaalde kennis uit de Rotterdamse praktijk bij wijknetwerkpartners, ketenpartners en jongeren uit de risicogroep, is de huidige situatie, de gewenste situatie, de kansen en mogelijkheden in beeld gebracht. Eén van de inzichten is dat vrijwel alle geïnterviewde jongeren te maken hebben gehad met een of meer ingrijpende jeugdervaringen (Adverse Child Experiences, ACE's). Als een jeugdige eenmaal iets ingrijpends is overkomen, ligt herhaald slachtofferschap op de loer. Dit gegeven maakt het belang duidelijk van tijdig signaleren en mogelijk (structureel) vinger aan de pols houden bij gezinnen of jeugdigen die nare gebeurtenissen zijn overkomen. Alle opbrengsten en aanbevelingen worden meegenomen in het vervolg van de opgave preventie op jeugdcriminaliteit. Via diverse beleidsplannen, zoals het plan Op (het rechte) pad met perspectief - plan van aanpak Nazorg Detentie (2021-2026)¹⁰ en Vastpakken en niet loslaten - actieplan Kwetsbare Jongeren 16-27 jaar¹¹, bieden we deze jongeren perspectief, passende ondersteuning en hulp. Vooral tijdens overgangsmomenten, bijvoorbeeld van regulier naar speciaal onderwijs en van het civiele naar strafrechtelijke kader of als jongeren 18 jaar worden. Dan verandert er veel, zoals de wetgeving en hulpverlening. We leggen de nadruk op een effectieve preventie van jeugdcriminaliteit en het vroegtijdig doorbreken van een criminele carrière. We pakken jongeren vast en laten pas los als er voldoende basis is om weer op eigen benen te staan. Door te focussen op deze pijlers onder ieders bestaan - netwerk, woonsituatie, inkomen, school en werk, hulp en ondersteuning - helpen we jongeren het rechte pad op. Tot slot zijn we middels een landelijk consortium¹² sinds november 2021 betrokken bij een subsidiecall "*Grip op jeugdcriminaliteit*." Het project bestaat uit drie fasen en heeft in totaal een looptijd van ruim vijf jaar. De aandacht hierbij gaat uit naar: toetreding, uittreding, carrièreontwikkeling, vroegsignalering, selectie, zelfsturing, weerbaarheid, het effect en de gevolgen van (strafrechtelijke) interventies en werkzame bestanddelen van succesvolle interventies.

2. Snel ontsluiten van hulp, zorg en ondersteuning

Belangrijk is om de doelgroep Jeugd & Strafrecht snel aanbod te bieden dat sluitend is, in positieve zin impact heeft en de jeugdige perspectief biedt. Het ontbreken van passende hulp en perspectief vergroot de kans op recidive. Passende hulp betekent ook continuïteit in de verschillende stadia van de strafrechtketen, zowel voor als na een rechterlijke uitspraak. Bijvoorbeeld als een jongere na de jeugdreclassering een zorgarrangement nodig heeft. Een onderbreking van hulp, zorg en ondersteuning tijdens die overgangsmomenten is een risicofactor die we willen wegnemen. Eén van de dingen die we in pilotvorm aan het onderzoeken zijn is of door Intensieve jongerencoaches langdurig (max 3 jaar) en intensief begeleiding (max 8 u. p/w) te laten bieden op het gebied van hulp, zorg en ondersteuning aan jongeren die uit detentie komen we perspectief kunnen bieden en recidive kunnen voorkomen. Eén van de tussentijdse resultaten is dat geen enkele jongere opnieuw in detentie terecht is gekomen. Dit in contrast met landelijke cijfers rondom recidive die laten zien dat ruim een derde van de veroordeelde jongeren binnen twee jaar weer de fout in gaat. Sinds 2014¹³ kan voor de groep 16 tot 23-jarigen meer maatwerk worden geleverd. Aansluitend op het ontwikkelingsniveau kan een

¹⁰ [Document RotterdamRaad - 21bb7515 Bijlage behorende bij 21bb7511 - Plan van aanpak nazorg detentie 2021 - 2026 \(Bijlage\) - iBabs RIS](#)

¹¹ [Document RotterdamRaad - 21bb9416 Collegebrief over actieplan kwetsbare jongeren - iBabs RIS](#)

¹² Het consortium is multidisciplinair (criminologie, psychologie, orthopedagogiek, kinder- en jeugdpsychiatrie, sociologie) en bestaat uit: Academische Werkplaats Risicojeugd, NSCR, VU, UvA, AmsterdamUMC, LUMC, Erasmus Universiteit, Universiteit Leiden, Universiteit Utrecht, Bureau Beke, Garage2020, Universiteit Tilburg, Rijksuniversiteit Groningen, Hogeschool van Amsterdam, GGD Amsterdam en het CBS, de G4 gemeenten en praktijkpartners betrokken (waaronder politie, OM, jeugdhulp/jeugdGGZ, Jeugdbescherming/ jeugdreclassering, justitiële jeugdinrichtingen, ervaringsdeskundigen)

¹³ invoering van het Adolescentenstrafrecht (ASR)

meerderjarige een jeugdstraf krijgen. Dit komt steeds vaker voor. We toetsen of de aansluiting op zorg geregeld is en volgen de landelijke onderzoeken over de specifieke kenmerken van deze doelgroep nauwlettend.

3. Nazorg detentie ter voorkoming van recidive

We willen faciliteren dat jongeren hun basis op orde hebben en houden. Het overgangsmoment van detentie naar vrijlating is bijzonder kwetsbaar en recidive ligt op de loer. Het is belangrijk dat de jongere perspectief ziet. Dat de jongere daarbij geholpen wordt, zodat de verleidingen van snel geld, foute vrienden en andere risicofactoren het afleggen tegen de kansen van een evenwichtiger en harmonieuzere toekomst. Daarbij zijn de basisvoorwaarden essentieel. Die basis moet op orde zijn, voordat en zodat de jongere kan denken in termen van kansen en mogelijkheden, van groei en ontwikkeling. Huisvesting staat daarbij op één.

Op 15 juni 2021 is het plan van aanpak Nazorg detentie (2021-2026) 'Op (het rechte) pad met perspectief' door het College van B en W vastgesteld. Met dit plan werken we aan het bieden van passende hulp en ondersteuning aan jongeren en volwassenen die uit detentie komen. Na het vaststellen is er een gemeentelijk implementatieteam gestart met het oppakken van de acties op het gebied van de verschillende basisvoorwaarden. Deze acties leveren een bijdrage aan het voorkomen van recidive, integrale samenwerking en het voorspellen van trends. Voor de doelgroep tot 27 jaar zijn er reeds samenwerkingsafspraken gemaakt met justitiële jeugdinrichtingen (JJI), Penitentiaire Inrichtingen (PI) en de recentelijk geopende kleinschalige voorziening justitiële jeugd (KVJJ) in Krimpen ad IJssel. Waar mogelijk gaan de gemeentelijke medewerkers van team Detentie en Re-integratie (D&R) de (jeugd)inrichtingen in om de jongeren te spreken aan de hand van een LVB proof praatplaat (Bajesbabbel). Bij JJI's en PI's die op grotere reisafstand liggen vinden de gesprekken met de jongeren bij voorkeur via beeldbellen plaats en indien dat niet mogelijk is per telefoon.

Eind 2021 hebben beleid en uitvoering van de gemeente bepaald op welke nazorgonderdelen er verdiepend onderzoek moet plaatsvinden om onze nazorg aanpak effectiever te maken. Aan de basis van deze keuze lag een eerdere analyse die met ketenpartners en jongeren is gedaan tijdens de totstandkoming van het PvA nazorg. De meest prangende vraagstukken bleken op de thema's wonen en toeleiding naar GGZ-LVB aanbod te liggen.

Wonen na detentie

We onderzoeken hoe de gemeentelijke toeleiding naar verschillende woonvormen nu verloopt. Begin 2022 zijn we als gemeente met een kwantitatief onderzoek gestart naar de uitstroom van gedetineerden naar verschillende woonvormen. Hoe woonden ze voor detentie en hoe is dit na detentie? Aanvullend is een onderzoeksbureau gevraagd kwalitatief onderzoek te doen om die informatie te kunnen verrijken. Hoe verloopt het proces, aan welke knoppen kunnen we eventueel als gemeente draaien. Ook met het gegeven dat er te weinig huizen zijn voor kwetsbare doelgroepen in onze stad. Het kwalitatieve onderzoek verdiept op onderdelen als ervaringen, achterliggende gedachten, processtappen, meningen, behoeften en motivaties van betrokkenen. Oplevering van het gehele onderzoek zal in Q2 2022 plaatsvinden.

Toeleiding ex-gedetineerden naar GGZ-LVB aanbod na detentie

Begin 2022 is er een onderzoek gestart naar de toeleiding van ex-gedetineerden met een (L)VB naar een zorgaanbieder met LVB-expertise. We merken dat niet alle ex-gedetineerden met een (L)VB bij een (L)VB-aanbieder terecht komt. De persoon in kwestie

krijgt dan niet in alle gevallen zorg en ondersteuning die hij/zij kan volgen en dat kent gevaren voor recidive. De factoren die dit veroorzaken worden in dit onderzoek onder de loop genomen. Zowel de interne factoren, waar wij als gemeente een verschil in kunnen maken, als de factoren die bij onze ketenpartners spelen. Dit onderzoek wordt in Q3 2022 opgeleverd.

Het nazorgplan is gekoppeld aan zowel het plan van aanpak 'Kwetsbare Jongeren 16-27' (12 jr. v.w.b. ex-gedetineerden) en het plan van aanpak 'Kwetsbare Rotterdammers' voor volwassenen. Vanuit beiden plannen rapporteren we naar de Raad.

Jeugd in de beschermingsketen

Jeugdbescherming

In 2021 is weer een kleine afname zichtbaar van het aantal jeugdigen met de kinderbeschermingsmaatregel 'ondertoezichtstelling' (OTS). De gemiddelde duur van de OTS-en die in 2021 zijn afgerond, laat zien dat deze ongeveer gelijk is aan de duur in 2020. Sinds 2018 is wel een zeer licht dalende trend waar te nemen. Wie zien in de brede jeugdhulpketen dat door de gevolgen van Covid-19 en het capaciteitstekort, het lastiger is om hulpverleningstrajecten tijdig door te zetten en af te ronden. Mogelijk is dit de reden dat de duur van de OTS-en niet verder is gedaald.

De laatste jaren is de norm waarbij jeugdbeschermers binnen 5 dagen na het uitspreken van een kinderbeschermingsmaatregel persoonlijk contact hebben met de cliënt sterk verbeterd. Dit kan te maken hebben met de opdracht die het bestuur van de GRJR eind 2019 aan de GI's gegeven heeft om de uitvoering van de maatregelen (OTS, voogdij en jeugdreclassering) prioriteit te geven en drangtrajecten regionaal af te bouwen.

Bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) zijn wachttijden voor het doen van onderzoek naar de noodzaak van een kinderbeschermingsmaatregel. De RvdK werkt er hard aan om dit op te lossen. Zo is vorig jaar een landelijk flexteam opgericht dat kan bijspringen op plekken waar de nood het hoogst is. Dit team wordt nog altijd uitgebreid. Daarnaast probeert men het aantal fte's uit te breiden, worden raadsonderzoekers breder ingezet en worden afspraken gemaakt over de instroom en afdoening van zaken.

De inspanningen die de RvdK heeft gepleegd om wachttijden op te lossen, hebben nog onvoldoende effect gesorteerd. Wanneer een onderzoek op dit moment start heeft een jeugdige daar 7 maanden op moeten wachten. Op 15 februari waren er 326 kinderen in de regio aan het wachten op een start van het onderzoek. Eind mei zal dit onderwerp mede namens de regiogemeenten besproken worden met het Rijk in een overleg in het kader van het interbestuurlijk toezicht. Vooralsnog zien we niet dat het wegwerken van de wachtlijst tot extra instroom bij de GI's leidt.

Het aantal crisismeldingen bij het crisisinterventieteam (CIT) van JBRR is in 2021 gestegen t.o.v. 2020. Dit komt vooral door een toename van het aantal meldingen in het eerste half jaar van 2021. Aan het begin van de covid-19 uitbraak waren kinderen minder in beeld. In de tweede helft van 2021 is het aantal crisismeldingen weer gedaald. Het aantal crisismeldingen is over geheel 2021 te vergelijken met dat van 2019.

Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

In maart 2021 is het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming naar de Tweede Kamer gestuurd¹⁴. Het schetst op hoofdlijnen hoe de jeugdbeschermingsketen er over vijf tot tien jaar uit zou kunnen zien. Op dit moment wordt landelijk een programmaplan

¹⁴ [tk-bijlage-toekomstscenario-kind-en-gezinsbescherming.pdf \(overheid.nl\)](#)

opgesteld. In het nieuwe plan wordt de aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling integraal onderdeel van het scenario. Er is een ontwikkeltraject gestart met proeftuinen en in 2022 zullen de regio's een regio-aanpak moeten ontwikkelen. In de loop van 2022/2023 komt een adviescommissie met de uitwerking van enkele vraagstukken. Het implementeren van het toekomstscenario zal een meerjarig proces worden. Tegelijkertijd met bovenstaande proces wordt er in het land in 10 proeftuinen in de praktijk op onderdelen van het scenario ontwikkelt, gewerkt en geleerd. Deze proeftuinen leveren inzichten op voor definitieve keuzes over de nieuwe ketensamenwerking. Rotterdam neemt met 1 wijkteam deel aan de regionale proeftuin. Andere deelnemers zijn RvdK, VTRR, JBRR en de gemeente Ridderkerk. De proeftuin loopt tot eind 2022.

Jeugdbeschermingsplein in coronatijd

Net als in 2020 is in 2021 het overgrote deel van de besprekingen online gevoerd. Het lukt hierbij goed om gezinnen digitaal te laten deelnemen. Zo nodig worden ouders of jeugdigen voorafgaand aan de bespreking telefonisch door de voorzitter van het JBP gesproken. Het is de intentie om in 2022 naast fysieke bijeenkomsten ook digitale besprekingen te blijven aanbieden.

Ondersteuning jongeren 16-27jr

Op 30 september 2021 stelde de gemeenteraad het Actieplan 'Vastpakken en niet loslaten' vast. Daarmee begon een vijfjarig programma, dat duurzaam verbetering moet brengen in de positie van kwetsbare jongeren in de leeftijd van 16-27 jaar en voor jongeren die met het strafrecht in aanraking (dreigen te) komen vanaf 12 jaar. Dit zijn jongeren met veel problemen, die daarenboven een steunend sociaal netwerk ontberen. Zij hebben bijvoorbeeld psychosociale problemen, een trauma, een verslaving of schulden. Sommigen hebben ervaring met Jeugdzorg of missen een stabiele woonsituatie. Ook lukt het vaak niet een startkwalificatie te halen of een baan te behouden. Centraal staat de ambitie: we bieden deze jongeren hulp en ondersteuning tot de basis op orde is. Deze basis bestaat uit de vijf pijlers van zelfredzaamheid:

- Een sociaal netwerk om op terug te vallen;
- een veilig dak boven het hoofd;
- kunnen rondkomen en geen schulden maken;
- een zinvolle dagbesteding;
- doorlopende hulp en zorg als dat nodig is.

Daarnaast voeren we preventieve acties uit om recidive vanaf 12 jaar te voorkomen. Het eerdergenoemde plan nazorg na detentie 2021-2026 maakt integraal deel uit van het Actieplan 'vastpakken en niet loslaten'.

Per 1 november 2021 regisseert de opgavemanager het actieplan. Een breed team professionals voert de activiteiten uit binnen de werkgroepen. Zij komen uit het Jongerenloket, wijkteams, werk & inkomen, schuldenaanpak, jongerenhuisvesting, jeugdhulp, Wmo, onderwijs en leerplicht. Projectleiders sturen de vijf voornoemde pijlers op resultaten. Een stuurgroep met managers en afdelingshoofden pakt door op knelpunten en ingewikkelde thema's.

De werkgroepen betrekken onze maatschappelijk partners in de uitvoering van de acties. Vanuit diverse jongerenorganisaties is een klankbordgroep en auditteam samengesteld. Hierin zitten veelal ervaringsdeskundige jongeren die meedenken en een stem hebben in de uitvoering van het actieplan. Gevraagd en ongevraagd kunnen zij adviseren op onderdelen van het actieplan.

Een aantal resultaten tot nu toe:

- Oprichting klankbordgroep en auditteam met een diverse groep jongeren tussen 16 en 27 jaar.
- Lancering Kwikstart-app (januari 2022) die jongeren ondersteunt in hun informatiebehoefte bij de overgang 18-/18+. De app is helemaal aangepast aan de Rotterdamse situatie, getest en goedgekeurd door Rotterdamse jongeren.
- Start van de nieuwe 'diagnostische fase' bij het Jongerenloket, dat nu meer tijd neemt voor de intake. Samen met de jongere en de juiste deskundigen (o.a. vanuit het wijkteam) ontwikkelen zij passender ondersteuningsaanbod.
- Met de vier grote woningcorporaties is afgesproken meer te doen aan jongerenhuisvesting (prestatieafspraken 2022-23), o.a. door meer woningen uit het goedkope segment toe te wijzen aan jongeren en het gebruik van jongerencontracten.
- Voorbereiding pilot om tien jongeren middels urgentie uit een jeugdhulpinstelling te laten uitstromen richting zelfstandig wonen. Hiermee werken we aan de begeleide overgang van 18- naar 18+ voor jongeren die niet terug kunnen naar hun eigen netwerk en waarvoor Beschermd Wonen een te zware inzet is.
- Hiervoor stellen we budget beschikbaar, zodat het zelfstandig wonen ook betaalbaar is. Doel is te experimenteren met deze begeleide overgang om schulden en dakloosheid te voorkomen. Bij goede resultaten zal het aantal jongeren worden uitgebreid.
- Jongeren gaan de gemeente Rotterdam helpen met de ontwikkeling van de app Ping Ping. Deze app helpt jongeren stap voor stap bij het regelen van zaken als een zorgverzekering en digi-D, zodat schulden vanaf 18 jaar worden voorkomen.

Hoofdstuk 2 Rotterdammers in een kwetsbare positie

Investeren herkenning LVB

In 2021 zijn we begonnen om kwetsbare personen (o.a. daklozen, gedetineerden) in een vroeg stadium te screenen op een licht verstandelijke beperking (LVB). Hierdoor kunnen zij sneller herkend én geholpen worden met passende ondersteuning. Als we LVB beter onderkennen, kunnen we er ook passende ondersteuning op organiseren. Tegelijkertijd willen we de dienstverlening in de stad LVB-proof maken. We richten de gemeentelijke dienstverlening zodanig in dat LVB deze goed kunnen doorlopen. Medio 2022 informeren we u over de voortgang van het actieplan.

Actieprogramma Verandertraject Huiselijk Geweld

In april 2021 startte dit actieprogramma met de hiernavolgende opgaven voor de gemeentelijke organisatie:

- verbetering van de toegang tot hulp bij huiselijk geweld (HG);
- versteviging van de regie bij HG door het Wijkteam;
- een tweedelijns hulpaanbod voor het hele gezin.

Concreet melden we de inkoop van een HG-arrangement, waarin veiligheid centraal staat en zowel hulp aan de volwassenen als aan de kinderen voorhanden is. Dit arrangement is nader uitgewerkt, onder andere naar aanleiding van consultaties met aanbieders. Over de verdere acties en de voortgang van het actieprogramma rapporteren we medio 2022.

Filomena

Na een pilotfase is het Centrum Huiselijk Geweld en Kindermishandeling gerealiseerd en tijdelijk gehuisvest bij de GGD. Bij Filomena kunnen slachtoffers van ernstig huiselijk

geweld en kindermishandeling laagdrempelig binnenlopen voor advies en hulp. Daarmee bedienen we gezinnen met complexe problematiek, die voorheen onvoldoende werden geholpen. Het centrum doet snel en effectief onderzoek naar o.a. letsel en complexiteit van de situatie. Indien nodig kunnen zij ook lange en intensieve begeleiding opstarten. Binnen Filomena werken professionals uit verschillende organisaties op één fysieke plek samen om het geweld bij deze gezinnen te stoppen. Dit zijn o.a. Veilig Thuis, Arosa, Politie, slachtofferhulp, Pameijer. In 2022 verhuist Filomena samen met het Centrum seksueel geweld naar de locatie Little C, dicht bij het Erasmus Medisch Centrum. Hierdoor is het mogelijk om een samenwerking rond cliënten te realiseren met het ziekenhuis.

Van opvang en beschermd verblijf naar beschermd thuis

In de raadsvergadering van 24 februari 2022 informeerden wij u over de acties en resultaten van het Plan van Aanpak Kwetsbare Rotterdammers¹⁵.

In *Heel de Stad* kondigden we aan om te investeren in meer diversiteit en spreiding van woonvormen, zodat we meer Rotterdammers een dak- en een thuis kunnen bieden. We doelen hiermee op de ombouw van plekken 'beschermd wonen' naar 'geclusterd wonen'. Dit zijn semi-zelfstandige woningen, waarbij in min of meerdere mate ambulante begeleiding nabij is. Daarnaast realiseren we zogenaamde tussenvoorzieningen (kamers) om de uitstroom uit de opvang te versnellen.

Voor de aanstaande Wmo-inkoop hebben wij de zorgpartijen gevraagd om een aanbieding te doen op deze flexibele woonvormen. Voor een aanbieder is het vrij eenvoudig om een Beschermd Wonen locatie om te vormen tot een semimurale voorziening. Men hoeft alleen de ondersteuning aan te passen.

Tijdens de nieuwe Wmo-contractperiode kunnen aanbieders voornoemde beleidsambitie waarmaken. Vanwege het vertraagde inkoopproces wordt dit niet begin, maar medio 2023. Vanaf de start van het nieuwe contract kunnen wij cliënten indiceren op een semimurale woonvoorziening, als alternatief voor 'Beschermd Wonen'.

Op het risico van terugval naar de opvang anticiperen wij in de vorm van een steunstructuur voor kwetsbare groepen. Deze wordt concreet in de zogenaamde stabiliteitsarrangementen, waarop partijen in de komende Wmo-inkoop op kunnen inschrijven. Met dit arrangement kunnen zij langdurige ondersteuning inzetten op een laag niveau (waakvlam) met de mogelijkheid om deze zorg tijdelijk op te schalen, zonder tussenkomst van de gemeente.

Participatie in de wijk

We streven naar dagvoorzieningen die kwetsbare Rotterdammers stap voor stap helpen om mee te doen in de samenleving. Voor de (O)GGZ doelgroep is eerder opdracht gegeven tot een doorontwikkeling van de dagvoorzieningen. Samen met welzijns- en zorgaanbieders schrijven we voor het eind van de zomer een visie die haar beslag krijgt in een uitvoeringsplan voor de komende vier jaar.

Concreet hebben we voor ogen om:

- daklozen in de 24-uursopvang toe te leiden naar herstel- en doorstroom uit de opvang;
- kwetsbare Rotterdammers meer te verbinden met initiatieven en voorzieningen in de wijk.

Mogelijkheden regulier werk benutten

¹⁵ [1 \(raadsinformatie.nl\)](https://raadsinformatie.nl)

Kwetsbare Rotterdammers kunnen geïndiceerd zijn voor dagbesteding Wmo, maar ook voor (betaald) beschut onder de Participatiewet (Pw). In praktijk sluiten deze mogelijkheden nog niet goed op elkaar aan. Met de pilot Aansluiting activeringsmogelijkheden Wmo en Pw willen we daar verandering in brengen. Doel is de kwetsbare Rotterdammers vaker te begeleiden naar betaald werk. Werk is immers de beste zorg, zo blijkt ook uit onderzoek. Een betaalde baan loont meer dan een uitkering, waardoor zowel de Rotterdammer als de gemeente er wel bij varen.

De pilot richt zich op 100-150 cliënten die Wmo-dagbesteding (ofwel een herindicatie) aanvragen bij het stedelijk loket volwassenen, waar de Wmo- en Pw-adviseur dicht bij elkaar werken. Zij beoordelen gezamenlijk welke de meest passende vorm van activering is voor de kwetsbare Rotterdammer. Zij monitoren vervolgens of het toegekende traject past, bijstelling behoeft of toch een ander traject nodig is. Op basis van de ervaringen zal het stedelijk loket het proces van af- en opschalen tussen activeringsmogelijkheden verder stroomlijnen.

De evaluatie van de pilot zal ons leren, of en hoe we deze werkwijze structureel kunnen toepassen. Mogelijk kunnen we criteria ontwikkelen om kansrijke cliënten eerder door te leiden naar een Pw-traject. Daarnaast bekijken we of deze werkwijze in één of andere vorm ook binnen de overige Wmo-loketten (jongerenloket, vraagwijzer) kansen biedt.

Naar verwachting ronden we 'het gezamenlijk beoordelen' begin deze zomer af en kan de monitoring starten.

Hoofdstuk 3 Oudere Rotterdammers die langer thuis blijven wonen

In februari 2022 heeft u het eindverslag van het programma Ouder en Wijzer in de raad besproken¹⁶. Veel activiteiten uit dit programma zijn ook opgenomen in de notitie Heel de Stad.

Ondersteunen vitale woongemeenschappen

Met woningcorporaties en welzijnsorganisaties werken we sinds 2019 aan vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen. Door corona konden veel activiteiten niet doorgaan en liep het project vertraging op. In zes complexen startten rond de zomer 2021 de activiteiten weer op. Later sloten daarbij nog eens 6 complexen aan. Per 1 juni 2022 nemen de gegunde welzijnsorganisaties deze opdracht integraal over. Afhankelijk van de omvang van het gebied levert de welzijnsaanbieder in één tot 3 seniorencomplexen ondersteuning die bijdraagt aan de ontwikkeling en versterking van vitale woongemeenschappen.

Activiteiten zingeving en rouwverwerking

In alle gebieden van de stad kunnen Rotterdammers nu deelnemen aan deze activiteiten. Dit zijn maatjesprojecten, face-to-face contacten en telefonische groepsgesprekken. De betrokken organisaties hebben zich verenigd in het Centrum voor Levensvragen. Vanaf 2022 verstrekken wij de middelen voor zingevingactiviteiten vanuit één subsidie aan het Centrum voor Levensvragen.

Stimuleren gezonde leefstijl

¹⁶ [Document RotterdamRaad - 21bb15950 Bijlage behorende bij 21bb15948 over Rapportage Rotterdam, Ouder en Wijzer - iBabs RIS](#)

Afgelopen jaren ondersteunden we een scala aan beweegactiviteiten, zoals fitfestivals, walking-sportgroepen, beweeg- en dementievriendelijke wandelroutes, seniorgames, de balkon-beweegdag en nog veel meer. Het merendeel is vanaf 2022 duurzaam verankerd binnen zorg, welzijn en sport. Met een aantal kennisinstituten werkten we aan het voedingspaspoort010, een signaalkaart voor ondervoeding. Na de introductie in Ommoord, Hoogvliet Noord en Charlois is het in 2021 uitgerold in de hele stad. Drie verpleeghuizen nemen op zes locaties deel aan een project om de kwaliteit van hun voedselaanbod te verbeteren. Voorts ondersteunen we meerdere valpreventie-programma's.

Dementievriendelijke wijken en Sociale benadering dementie

Afgelopen jaren ondersteunden we initiatieven die bijdroegen aan meer kennis over en begrip voor mensen met dementie. Daarnaast hebben we geëxperimenteerd met de sociale benadering. Bij een sociale benadering dementie (SBD) is de begeleiding en ondersteuning meer gericht op de sociale impact van de ziekte, voor de betrokkene en zijn naasten. Zorg & welzijn trekken samen op in Hillegersberg- Schiebroek om deze benadering waar te maken met 43 cliënten. De gegunde welzijnsaanbieders werken in de nieuwe opdrachten in alle gebieden vanuit de principes van SBD. In IJsselmonde en Prins Alexander wordt (naast Hillegersberg-Schiebroek) een SBD-team opgericht.

Stimuleren EHealth en digivaardigheid

Sinds 2019 voert de bibliotheek het project Digitale Inclusie 55+ uit. In aanvulling op haar basistaak startte zij met pilots en ondersteunde initiatieven in de stad. Zij begeleidde in 2020 zeven digitale projecten. In 2021 volgde uitbreiding met o.a. beeldbellen, digicoaches digitaal infopunt en digicafe. Zij kreeg daarbij hulp van het Nieuw netwerk Rotterdam, het UVV (digimaatjes) en Stichting Senior en Student. Vanaf 1 juni 2022 voeren de gegunde welzijnsorganisaties deze taak uit, in navolging van andere activiteiten uit het programma "Ouder en Wijzer". In elk gebied moeten zij jaarlijks vijf procent van de ouderen (55+) bereiken. De bibliotheek krijgt ook in 2022 de opdracht om regie te voeren over de digitale inclusie en het netwerk.

Investeren e-health in Wmo-maatwerkvoorziening

Om E-Health op vlieghoogte te krijgen, moeten zorg en welzijnspartijen hierop een visie ontwikkelen. De Rotterdamse partners hebben hierin een ontwikkelopdracht meegekregen in de aanbesteding Wmo en welzijn. De uitwerking zullen we stap voor stap zien bij welzijn (vanaf juni 2022), en zorg (vermoedelijk in de loop van 2023).

Niet-geïndiceerde vormen dagbesteding ontwikkelen

We ondersteunden diverse pilots zoals DemenTalent, Sociaal Vitaal in Kleur, Wandelmaatjes en Voetbalherinneringen. Ook de aanleg van belevingstuinen droeg bij. Inzet is dat de diversiteit van vormen van dagbesteding wordt verbeterd. In de nieuwe welzijnsopdrachten wordt van de aanbieders verwacht dat zij in alle gebieden een aanbod van preventieve (niet-geïndiceerde) dagbesteding voor ouderen ontwikkelen. Van de beproefde methodieken en tuinen kunnen zij gebruik maken bij het vormgeven niet-geïndiceerde dagbesteding.

Algemene en flexibele vormen van respijtzorg

Om overbelasting van mantelzorgers tegen te gaan, versterken we de signaalfunctie bij de Vraagwijzers, wijkteams en welzijn (=deel van de nieuwe welzijnsopdracht). Hier maken we tevens de verbinding met alle partijen die in aanraking komen met de mantelzorger: van de huisarts en de casemanager dementie tot de scholen en de informele zorgpartijen

in de wijk. Samen vormen zij een mantelzorgnetwerk om de mantelzorgers heen. Knooppunt daarbinnen vormt de Mantelfoon, waar alle contacten en kennis samen komen en worden gedeeld.

Daarnaast zullen wij Wmo mantelzorgondersteuning met verblijf inkopen en aanbieden als een algemene voorziening. Hierdoor kunnen Rotterdammers hier een beroep op doen zonder voorafgaande indicatie. Het is nog wel wachten op voortgang in het inkoopproces, in afwachting van de uitkomsten van het tarievenonderzoek. Tegelijk met deze wijziging krijgt de voorziening een nieuwe naam: Logeerszorg Wmo met individueel toezicht.

Ontwikkelen tussenvoorzieningen

Tussenvoorzieningen zijn woonzorgvormen tussen zelfstandig thuis en het verpleegtehuis in. De Thuisplusflat is één van de tussenvoorzieningen, waarmee we mikken op ouderen met een kleine beurs en lichte tot matige zorgvraag. De Thuisplusflats zijn in 2020 als aanbesteding in de markt gezet. In 2021 kwamen zes Thuisplusflats tot stand: 3 in Prins-Alexander, 1 Hoogvliet en 2 in IJsselmonde. Hierbij zijn vijf zorgorganisaties en vier woningcorporaties betrokken. Momenteel verkennen we de opties om deze tussenvoorziening door te ontwikkelen en uit te breiden.

Doorontwikkeling wijkgerichte samenwerking

De programma's voor ouderen zoeken de samenwerking in de wijken, door aan te sluiten bij de multidisciplinaire overlegstructuren van de huisartsen en zorgketens, evenals bij de wijkregie verpleegkundigen. We ontwikkelden in 5 gebieden een aanpak seniorvriendelijke wijken. Gemeente, woningcorporatie, zorgpartijen en welzijn vormen wijkcoalities, die een samenhangend aanbod verzorgen op het gebied van woningen, woonzorgconcepten, voorzieningen, diensten en activiteiten. Onze afdeling onderzoek (OBI) heeft een evaluatieonderzoek uitgevoerd. De ambitie is om de inzet in de bestaande 5 seniorvriendelijke wijken voort te zetten en uit te breiden naar 6 nader te bepalen wijken. Deze uitbreiding hangt samen met de nieuwe collegeperiode. Voorwaarde is dat er na 2022 middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van het Langer Thuis Akkoord inclusief inzet op seniorvriendelijke wijken. Daarnaast kan per gebied gestart worden met een ketenoverleg ouderen onder regie van een van de Wmo-aanbieders.

Efficiëntere indicatiestelling

Binnen het Experiment Integraal Budget (geïnitieerd door VWS) hebben we in 2019 in het gebied Prins Alexander in 2019 met Vraagwijzer en zorgaanbieders geëxperimenteerd met een gezamenlijke indicatiestelling bij ouderen voor de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Door het experiment kregen 28 cliënten een gezamenlijk zorgplan. Hoewel de deelnemers hier blij mee zijn, laat een vervolg op zich wachten omdat het werkproces knelpunten en extra administratie opleverde. Het experiment is inmiddels afgerond, maar met onze zorgpartners en MOW willen we in 2022 tot vervolgafspraken komen over intensievere samenwerking rondom indicatiestelling Zvw en Wmo.

Hoofdstuk 4 Reflecteren en leren

Doen we de goede dingen en doen we de dingen goed? We blijven kritisch kijken naar de wijze waarop we de Wmo en Jeugdwet in Rotterdam uitvoeren. We experimenteren met nieuwe werkwijzen om efficiënter de problemen van Rotterdammers op te lossen. Daartoe introduceren we dit jaar twee 'nieuwe' werkwijzen:

1. het Programma Rotterdammers Integraal ondersteunen en activeren (PRIO)
2. right to cooperate

PRIO

PRIO helpt professionals die tegen de grenzen van ons systeem aan lopen, zodat ze integrale ondersteuning kunnen bieden en waar nodig maatwerk kunnen leveren. Door én breed te kijken én breed in te zetten verstevigt PRIO de weerbaarheid van Rotterdammers. Professionals in de uitvoering wisselen ervaringen uit met beleidsmakers zodat zij ook tot duurzame oplossing kunnen komen door bijvoorbeeld regelgeving aan te passen. Na de pilots in Spangen en Hillesluis werkt PRIO vanaf maart 2022 over heel de stad. In 2022 zullen de EUR en OBI onderzoek doen naar PRIO¹⁷.

Right to cooperate

Onder deze noemer willen wij de kracht van inwoners van de stad benutten, ook in het Jeugd- en Wmo-domein. Samen met de gecontracteerde welzijnspartijen maken we Right to cooperate mogelijk in alle wijken en leren uit de ervaringen. Het is niet vooraf te voorspellen waar Right to cooperate tot initiatieven leidt. Dat kan in alle wijken. De lokale welzijnspartner gaat "coöperatief" in gesprek wanneer bewoners zich met zo'n verzoek aandienen.

Doorontwikkeling Factorenmodel

Het Factorenmodel voor alle leeftijden brengt in beeld welke risico-, beschermende en versterkende factoren samenhangen met de impact die we beogen: meer Rotterdammers leven kansrijker, veiliger en gezonder.

Het Factorenmodel is als technische versie gereed. In 2021 zijn literatuuronderzoeken op diverse thema's opgeleverd door Nederlandse universiteiten en andere kennisinstituten. Het gaat om thema's als armoede, beweging, huiselijk geweld, criminaliteit, sociale relaties, discriminatie, ouderen en opvoeding.

In 2022 vindt de lancering van het model plaats. Daarnaast wordt gewerkt aan verdere beleidsontwikkeling op basis van het Factorenmodel, onder meer op gezondheid, armoede en huiselijk geweld.

Monitoring en sturing

Het Factorenmodel vormt de basis voor de doorontwikkeling van het stelsel van jeugdhulp, welzijn en zorg. De beoogde maatschappelijke impact bepaalt de manier waarop we het stelsel inrichten met interventies, waarop we monitoren en sturen. Dit moet er finaal toe leiden dat er minder hulp en ondersteuning nodig is.

We willen meten in hoeverre onze beleidsinterventies impact hebben op de ontwikkeling van een kansrijk, veilig en gezond leven van Rotterdammers. Alleen met een compleet beeld aan data over uitvoering en resultaat kunnen we leren en verbeteren, alsook financiële keuzes maken. We ontwikkelen een Impactmonitor en verzamelen daartoe data over kwaliteit en effect van preventie-, welzijns-, jeugdhulp- en zorgactiviteiten. Dit is een ambitieus en complex proces en vergt een lange adem.

Om de ontwikkeling van het kansrijk, veilig en gezond leven te kunnen monitoren wordt een set van indicatoren (cijfers) ontwikkeld, op basis van relevante factoren uit het Factorenmodel. Naar verwachting zal eind 2022 een eerste overzicht van indicatoren aan de gemeenteraad gepresenteerd worden. Op dat moment zal ook de motie Rotterdamse gezondheidsindex (19bb19058) worden afgedaan.

¹⁷ [Document RotterdamRaad - 21bb15682 Collegebrief over Voortgangsbrieven PRIO december 2021 \(Collegebrief\) - iBabs RIS](#)

Adviesraad Heel de Stad

De adviesraad is in mei 2021 formeel ingesteld¹⁸. Zij bestaat uit 7 personen, afkomstig van:

- Wetenschap
- Kennisinstituten
- Andere gemeenten
- Brede Raad (clientperspectief)
- MEE Rotterdam Rijnmond (perspectief professionals)
- Een jongere

In 2021 kwam de adviesraad vijfmaal bij elkaar. Zij heeft kennisgenomen van diverse beleidsstukken, zoals het beleidsplan Heel de Stad, de inkoopstrategie en het factorenmodel. De adviesraad ervaart Heel de Stad als een mooi, doch breed intentioneel programma met relatief weinig concrete targets.

De voorzitter heeft twee keer gesproken met het management van de afdeling PGWZ&J, tevens leden van de stuurgroep Heel de Stad.

De adviesraad gaat zich richten op concrete thema's uit het Beleidsplan vanuit 2 invalshoeken:

- Hoe worden inwoners van Rotterdam betrokken bij Heel de Stad en hoe wordt dit ingevuld (borging clientperspectief)?
- Hoe wordt het lerend vermogen van Rotterdam in het programma ingevuld?

Clïëntervaringsonderzoek jeugdhulp 2021

Gemeenten zijn vanuit de Jeugdwet verplicht jaarlijks een cliëntervaringsonderzoek (CEO) uit te voeren. Cliëntervaring is een manier om zicht te krijgen op de ervaren kwaliteit en effectiviteit van de geboden hulp en ondersteuning. Het CEO 2021 geeft zicht op de ervaren tevredenheid over het voorafgaande jaar van het onderzoek, in dit geval 2020. Het geeft een cijfermatige onderbouwing van de ervaringen van ouders en jongeren die basishulp vanuit een wijkteam en specialistische hulp vanuit een zorgaanbieder ontvingen. De ervaringen van ouders en jeugdigen die ondersteuning in het kader van jeugdbescherming en jeugdreclassering ontvingen, ontbreken in dit onderzoek. De gemeente Rotterdam en Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond (JBRR) konden geen consensus bereiken over hoe dit onderzoek moest worden uitgevoerd.

Van cliënten met basishulp is 81% in algemene zin tevreden met de hulp, een significante afname ten opzichte van 2018 en 2019. Het gemiddelde rapportcijfer is een 7,4. Bij de cliënten met specialistische hulp is 82% in algemene zin tevreden; dit wijkt niet significant af van de vorige twee metingen. Het gemiddelde rapportcijfer is een 7,3. Bijna één op de vijf cliënten geeft de hulp een onvoldoende. Dit is een significante toename ten opzichte van de vorige twee metingen.

De wachttijd is langer geworden en dit heeft ook geleid tot minder tevredenheid hierover. Voor verschillende aspecten in de uitvoering van de hulp is er nog ruimte voor verbetering. De positieve veranderingen in de uitvoering van hulp bij met name cliënten die basishulp ontvangen die in 2019 te zien waren, zijn helaas niet terug te zien in 2020. Cliënten met specialistische hulp zijn iets positiever geworden over de samenwerking van hulpverleners. Ze hebben echter met meer hulpverleners te maken. Cliënten met basishulp hebben ook weer meer te maken met hulp van meer dan één hulpverlener dan in 2018 en 2019. Ook voor de effecten van hulp is voor een substantieel deel van de cliënten nog winst te behalen. De positievere resultaten uit 2019 komen helaas niet terug in 2020 en er

¹⁸ [Document RotterdamRaad - \[22bb002648\] Afdoeningsvoorstel motie Hoogwerf ea over praktijkervaring aan het roer 20bb1393 - iBabs RIS](#)

is op een aantal aspecten zelfs een achteruitgang ten opzichte van de nog eerdere metingen.

Het vermoeden bestaat dat Corona effect heeft gehad op de ervaren hulp, ook al is hier niet expliciet naar gevraagd. Wel weten we uit recent onderzoek van BMC dat jeugdhulpcliënten tijdens de eerste golf minder hulp hebben ontvangen en dat ruim een vijfde van deze cliënten minder positief is over de kwaliteit van de hulp¹⁹. Omdat het onderzoek over het jaar 2020 heeft plaatsgevonden, is al gekeken naar verbeterpunten. Vanuit de regio is de 'Programmalijn Wachttijden' sinds 14 juni 2021 opgestart. De doelstelling vanuit deze lijn is om kinderen in de regio niet langer dan drie maanden te laten wachten op hulp. Eind 2022 zal duidelijker zijn hoe dit bewerkstelligd gaat worden.

Toezegging 21bb5386

In deze voortgangsbrief is aangegeven hoe we met de begeleidingscommissie en het CEO aandacht geven aan ervaringen van ouders en jongeren. Hiermee verzoek ik u deze toezegging als afgedaan te beschouwen.

Toezegging 20bb19095

De wethouder heeft toegezegd: *"hoe inzicht in financiën gegeven kan worden in wettelijke taken en aanvullende gemeentelijke taken"*

De jaarlijkse raadsmonitor is het geëigende medium waarin we financieel inzicht geven in de uitvoering van de jeugd- en wmo-taken van 2020 en 2021. U kunt de raadsmonitor verwachten voor de zomer 2022.

Tot slot hebben we in deze brief u geïnformeerd dat motie Rotterdamse gezondheidsindex (19bb19058) eind 2022 zal worden afgedaan.

Met vriendelijke groet,

Judith Bokhove
Wethouder Mobiliteit, Jeugd en Taal

Christine Eskes
Wethouder Volksgezondheid, Zorg, Ouderen & Sport

¹⁹ BMC (2021, 23 december). Jeugdhulp en Wmo-ondersteuning in tijden van corona [webpagina]. Geraadpleegd van: <https://www.bmc.nl/onderzoek/klantonderzoek-peilingen-tevredenheidsonderzoek/jeugdhulp-en-wmo-ondersteuning-in-tijden-van-corona>

Blad: 24
Datum: 13 mei 2022
Ons kenmerk: M2204-3866

Bijlage(n):

1. Infografic jeugdhulp Rotterdam
2. Cliëntervaringsonderzoek jeugdhulp 2021